

SPELREGELS EHS

SPELREGELS VOOR RUIMTELIJKE
ONTWIKKELINGEN IN DE EHS

Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies

Ministeries van LNV en VROM en de provincies

De Ecologische Hoofdstructuur, ook wel bekend als EHS, is het Nederlandse netwerk van natuurgebieden. Met dit netwerk beschermen we de planten en dieren in onze waardevolle natuurgebieden. Maar betekent dat nu dat in de EHS voortaan alles verboden is, bijvoorbeeld woningbouw of bedrijvigheid? Inderdaad kan in de EHS niet alles zomaar, anders zou er van de natuur misschien niet veel overblijven. Toch zijn er nog wel ontwikkelingen mogelijk, onder bepaalde voorwaarden. Welke ingrepen kunnen nu wel en welke niet in de EHS, en wat zijn dan de voorwaarden? Hiervoor zijn spelregels afgesproken door het rijk en de provincies, in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties. Deze afspraken zijn vastgelegd in de 'Spelregels EHS'. In deze folder vindt u een korte samenvatting.

Ontwikkeling onder voorwaarden

De EHS bestaat uit beschermde natuurgebieden. Dat wil zeggen dat ontwikkelingen, zoals een nieuwe camping of de uitbreiding van een agrarisch bedrijf, niet zomaar mogelijk zijn. Of een ingreep mag plaatsvinden, hangt af van twee voorwaarden:

- de ingreep is 'van groot openbaar belang' en
- er zijn geen alternatieven mogelijk.

Alleen dan kan de ingreep doorgaan, maar niet zonder meer.

Eerst mitigatie, dan compensatie

De initiatiefnemer moet zorgen dat de nadelige effecten op de natuur worden verzacht (ook wel 'mitigatie' genoemd). Als mitigatie niet mogelijk of niet voldoende is, dan moet de initiatiefnemer gaan compenseren, dat wil zeggen de verloren gegane natuur op een andere plek vervangen door nieuwe natuur. Dit 'compensatiebeginsel' bestaat al enige tijd¹.

Natura 2000 stelt aanvullende eisen

Een deel van de EHS valt onder het Europese netwerk van waardevolle natuurgebieden 'Natura 2000'. Voor deze gebieden gelden aanvullende eisen. Zo moet er sprake zijn van 'dwingende' redenen van groot openbaar belang, en moet het ministerie van LNV goedkeuring geven. In Natura 2000-gebieden die voor zeer waardevolle ('prioritaire') soorten of habitats zijn aangewezen, zijn de mogelijkheden nog verder beperkt.

Geen 'groot belang', toch doorgang

Ingrepen in de EHS die niet 'van groot openbaar belang' zijn, zijn nu onder voorwaarden toch mogelijk door toepassing van twee nieuwe spelregels: de 'EHS-saldbenadering' en 'herbegrenzen EHS'. Deze twee instrumenten moeten zorgen dat de EHS niet alleen even groot en even waardevol blijft, maar er zelfs beter op wordt. De saldbenadering is daarbij gericht op een combinatie van meerdere projecten. Het herbegrenzen is bedoeld voor kleinere ingrepen.

DE EHS-SALDOBENADERING

Met de EHS-saldbenadering zijn ontwikkelingen in de EHS mogelijk, onder de volgende voorwaarden:

- er is sprake van een combinatie van projecten,
- deze staan in een samenhangende gebiedsvisie, die wordt ingediend bij de provincie;
- deze gebiedsvisie heeft ook als doel de kwaliteit van de EHS te verbeteren, door bijvoorbeeld gescheiden natuurgebieden weer met elkaar te verbinden, of de EHS te vergroten.

Zo mogen in het voorbeeld op pagina 3 twee gemeenten woningen bouwen en mag een zorginstelling uitbreiden in de EHS. De bouwlocaties worden uit de EHS gehaald. Tegelijkertijd worden twee ecoducten gebouwd en een nieuw stuk bos aangelegd om twee gebieden met elkaar te verbinden, zodat de EHS er in kwaliteit en grootte op vooruit gaat.

Voorbeeld saldbenadering op pagina 3

HERBEGRENZEN EHS

Bij herbegrenzen van de EHS kan de provincie de huidige begrenzing van de EHS aanpassen. Het gaat hierbij om kleine aanpassingen. Dit kan om twee redenen gedaan worden. Ten eerste is er het 'herbegrenzen om ecologische redenen', dus om de natuur zelf betere ontwikkelingskansen te geven. Deze mogelijkheid bestond al.

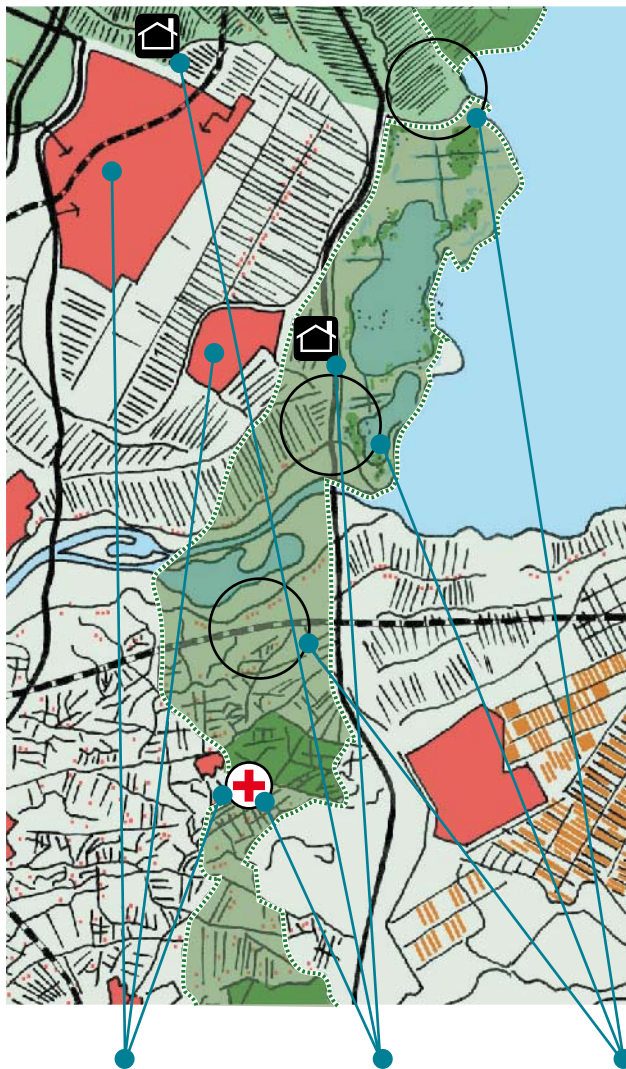
Nieuw is het 'herbegrenzen om andere dan ecologische redenen', bijvoorbeeld voor het uitbreiden van een camping. Ook hieraan zijn uiteraard voorwaarden verbonden:

- de schade aan de natuur is beperkt en
- de grenzen van de EHS worden zo aangepast dat dit leidt tot een versterking van de EHS.

In het voorbeeld op pagina 4 mag een camping uitbreiden in de EHS. De locatie wordt uit de EHS gehaald en op een andere plek komt een nieuw stuk bos, dat een verbinding vormt tussen twee bestaande natuurgebieden.

Voorbeeld 'herbegrenzing om andere dan ecologische redenen' op pagina 4

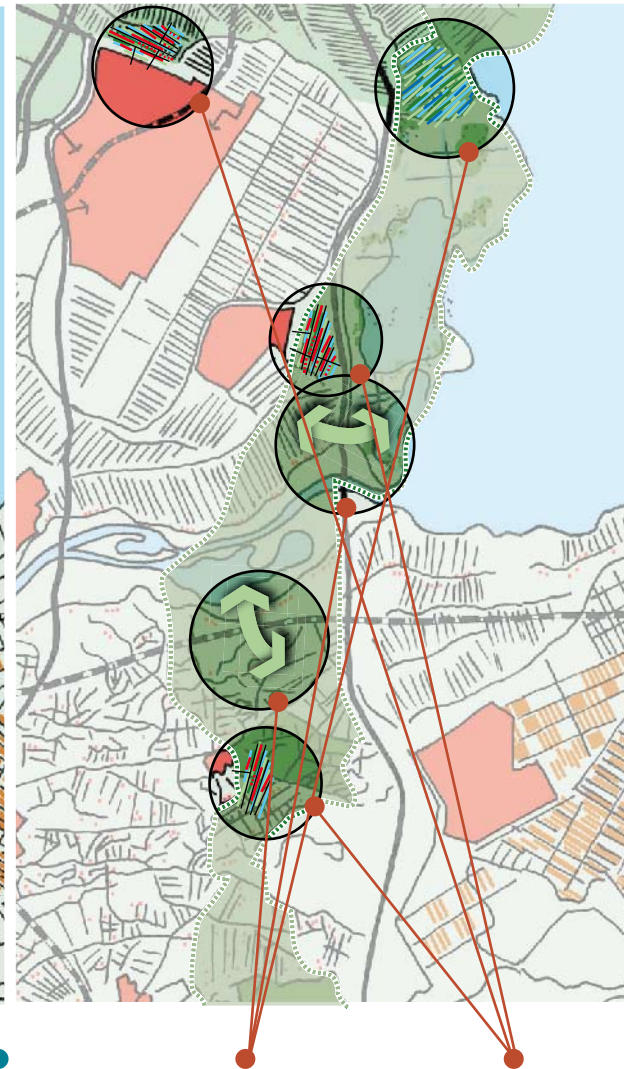
¹ 'Compensatie' is niet alleen in gebruik binnen de EHS. Veel provincies gebruiken het instrument ook bij hun provinciale ecologische verbindingen, bij leefgebieden van bedreigde soorten ('Rode Lijst'-soorten) of bij recreatiegebieden. Dit hoeft niet dezelfde vorm van compensatie te zijn.

Saldobenadering

1. Gemeenten A en B willen beide een uitbreiding voor wonen en recreëren. Ook een zorginstelling wil uitbreiden.

2. Alle uitbreidingsplannen liggen in de EHS, bijvoorbeeld een bos.

3. Er is behoefte aan een verbetering van de kwaliteit van de EHS door gescheiden gebieden met elkaar te verbinden, maar daar was tot nu toe geen geld voor.

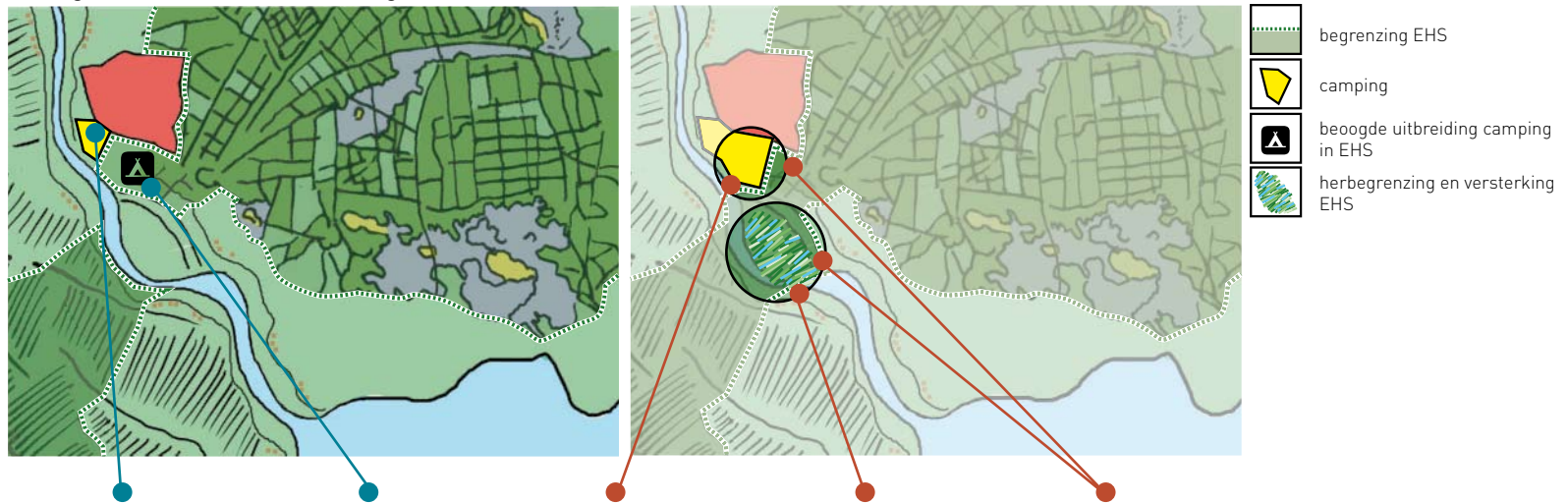

4. Er wordt een plan ('gebiedsvisie') gemaakt waarin de beoogde uitbreidingen 'uit de EHS' worden gehaald en waarin plannen voor het verbeteren van de EHS worden opgenomen. Zo worden op twee plekken barrières in de bestaande EHS opgeheven, bijvoorbeeld door ecoducten. Daarnaast wordt een nieuw stuk bos aangelegd, zodat de EHS op deze plek een aaneengesloten geheel wordt. Omvang en kwaliteit van de EHS worden zo versterkt.

5. De plannen uit de gebiedsvisie worden vastgelegd in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De uitbreidingen van de dorpskernen en van de zorginstelling en de verbeteringen aan de EHS worden daarna uitgevoerd.

Herbegrenzen om andere dan ecologische redenen

1. De bestaande camping wil graag uitbreiden.
2. De geplande uitbreiding ligt binnen de EHS, bijvoorbeeld een bos.
3. De beoogde uitbreidingsplek wordt 'uit de EHS gehaald'.
4. De campingeigenaar maakt een plan voor de aanleg van een nieuw stuk EHS, in de vorm van een nieuw stuk bos, en maakt daarmee een verbinding tussen twee bestaande natuurgebieden. Zo wordt de EHS in omvang én kwaliteit versterkt, want het oppervlak is toegenomen en de samenhang is vergroot.
5. Tegelijkertijd met de uitbreiding van de camping wordt ook de aanleg van het nieuwe stuk bos vastgelegd in het bestemmingsplan van de gemeente. De uitbreiding van de camping en de aanleg van het nieuwe bos worden daarna uitgevoerd.

MEER INFO

Meer informatie vindt u in het document 'Spelregels EHS', opgesteld door het ministerie van LNV, het ministerie van VROM en provincies in samenwerking met VNG en maatschappelijke organisaties. U kunt het downloaden of opvragen via www.minlnv.nl. Vul dan bij de zoekfunctie 'Spelregels EHS' in.

De provincies zijn zelf verantwoordelijk voor het verwerken van deze spelregels in hun ruimtelijke beleid. Voor vragen hierover kunt u contact opnemen met uw provincie.

Heeft u ontwikkelingsplannen binnen de EHS die misschien voor compensatie, saldobenadering of herbegrenzing in aanmerking komen? Bekijk het schema 'Ontwikkeling wel of niet mogelijk?' en neem dan contact op met uw provincie.

Aan de inhoud van deze folder kunnen geen rechten worden ontleend.

ONTWIKKELING WEL OF NIET MOGELIJK?

In onderstaand schema is te zien of een bepaalde ruimtelijke ingreep binnen de EHS voor compensatie, saldobenadering of herbegrenzing in aanmerking komt.

